

vaan

De Oude Kerk te Putten.

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

- Een opvolger blz. 3
- Maatwerk in de gemeente blz. 7
- Overmachtige ontferming blz. 10
- Ik in de Bijbel?! blz. 15

Ds. J.H. Lammers

• *Van de voorzitter*

Start seizoen

De mannenverenigingen hebben hun eerste bijeenkomst (en) gehad. Mooi is het om elkaar regelmatig te ontmoeten. Belangrijk is om te spreken over de uitleg van Gods Woord. Tegelijkertijd is het bemoedigend om met elkaar te delen wat dit Woord uitwerkt in ons leven. Het Woord van God is immers levend en krachtig. Natuurlijk gaat het niet om onze ervaringen, maar wel om het groot maken van de Heere. Hij werkt in het hart en leven van ouderen en jongeren en wil in elke situatie in ons leven nabij zijn.

Nieuwe leden

Zijn er nog nieuwe leden op uw vereniging bijgekomen? Als hoofdbestuur evalueren we in het najaar de gesprekken met de besturen. Wacht echter niet op de uitkomst ervan, maar wees zelf ook actief en creatief. Een melding in het kerkblad waarin staat dat ieder welkom is, is niet voldoende. Een persoonlijke benadering werkt beter. Wat ik eerder schreef, herhaal ik: Al zou elke vereniging slechts met één persoon per jaar groeien, dan krijgt dat op de langere termijn zijn uitwerking. We hopen uiteraard dat het er meer zullen zijn.

Bondsdag

We zien uit naar de gezamenlijke bondsdag op zaterdag 27 oktober. Al voorafgaande aan de zomervakantie

A.J. Mensink

bereiden we de dag samen met prof. W.H.Th. Moehn en ds. A.J. Mensink voor. Twee wezenlijke onderwerpen vanuit de Dordtse Leerregels vragen onze aandacht, namelijk de wedergeboorte en de volharding. Onlangs schreef prof. G. van den Brink een mooi boek over de Dordtse Leerregels. De laatste zin uit het boek spreekt over de verwondering vanwege Gods daden: 'Wonderlijk genoeg heeft Hij onder miljoenen, ook ons, ook mij in het oog.' We hopen dat we in deze houding de bondsdag straks kunnen houden.

W.H.Th. Moehn

• De kopij voor het november-nummer moet vóór 20 oktober bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• *in dit nummer*

Van de voorzitter.....	2
Meditatie.....	3
Bijbelstudie o.t.....	4
Bijbelstudie n.t.....	7
'Onder een vergrootglas'.....	10
Dordtse Leerregels.....	12
Pastorale bekeken.....	15
Bondsdag 2018.....	16
Organisatienieuws.....	18
Overlijdensbericht.....	19

Adres administratie:

Hervormd Bonds bureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699

Email: bonds bureau@filtnet.nl

Bankrek.nr. NL08RABO0377871559

t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bonds bureau:

Maandag t/m donderdag van 8.30-11.30 uur.

Vrijdag gesloten.

Een opvolger

*“en Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven,
opdat Hij bij u blijft tot in eeuwigheid”*

Johannes 14 vers 16

Deze tekst komt uit het gesprek dat de Heere Jezus had met Zijn discipelen. Hij zegt tegen hen: “Ik blijf niet langer meer bij jullie, Ik ga naar Mijn Vader terug”. Dat sloeg in als een bom: de discipelen vinden dat heel erg, want dat betekent dat er een vacature is in hun discipelkring. Wat zullen ze de Heere Jezus missen. Ze hebben zo’n fijne, maar ook heel bewogen tijd met Hem gehad. En komt er Iemand voor Hem terug? De Heere Jezus zegt: “Ik zal een Opvolger voor jullie regelen”. Hoe? Dat beslis Ik niet alleen, maar Ik zal de Vader bidden om een andere Trooster, Die bij jullie blijft. Mijn vacature, zegt de Heere Jezus, wordt opgevuld. Benieuwd, wie dat is? Dat maakt de Heere Jezus bekend: de Heilige Geest! Belangrijk om te weten: wat voor werk gaat de Heilige Geest doen? De Heere Jezus noemt Hem Paraklètōs. Wat betekent dat? Trooster. Bij Trooster denken we aan: verdriet en berouw om zonden die gedaan zijn, aan rouw en verdriet in de gemeente, aan pijn om stuk gelopen relaties, etc. Is de Heilige Geest er alleen als er verdriet is? Paraklètōs betekent ook Advocaat: een advocaat wordt in de hand genomen als er moeilijkheden zijn in huwelijk, het bedrijf, bij de rechtbank. Is de Heilige Geest alleen als er moeilijkheden zijn? Paraklètōs betekent ook: Bijstand, Helper. Hij staat de gelovigen in alles bij, dat is het! Met alles helpt Hij hen, ook als er vreugde is

en voorspoed. Kijk maar naar de discipelen, als ze met Pinksteren vervuld werden met de Heilige Geest. Wat zien we? De Heilige Geest staat ze bij: met de verkondiging van Jezus Christus en Zijn genade. Hij zorgt voor de zegen erop, steunt ze als ze tegenstand ervaren, geeft ze vreugde en moed om vol te houden, helpt ze bij gemeente-opbouw, met de vervulling van de ambten. Zorgt voor een doorbraak naar de heidenvolken, geeft vrijmoedigheid en blijdschap als ze smaad lijden om de Naam van Jezus. Hij helpt met bidden, met vrucht dragen, geeft gaven om dienstbaar te kunnen zijn. Duidelijk: de Heilige Geest, de Opvolger van de Heere Jezus, is de Vaste Helper en Bijstand voor de discipelen en alle gelovigen. Hij helpt ze met alles! Wat de Heilige Geest ook doet? “Hij blijft bij u tot in eeuwigheid”, zegt de Heere Jezus. Tot in eeuwigheid: dat is een hele sterke uitdrukking. Het betekent: wie de Heilige Geest ontvangt, raakt Hem nooit meer kwijt. Is dat zo? We kunnen de Heilige Geest toch verdriet doen? Je kunt Hem toch uitblussen? Je kunt Hem tegenwerken? Tegen Hem liegen? Geldt dan nog: Hij blijft bij u tot in eeuwigheid? Pak uw Bijbel er bij en lees Psalm 51. Dat is een psalm van David. Hij had als gelovige iets ergs gedaan: overspel, moord met voorbedachten rade. Hij belijdt aan God dat hij grondig fout geweest is, erkent zijn zonde tegen Gods geboden en dat hij niemand de

schuld ervan kan geven dan alleen zichzelf. Hij smeekt God: "neem Uw Heilige Geest niet van mij weg". Dat kan dus: dat God Zijn Heilige Geest wegneemt? Ja, als gelovige kunt u dat veroorzaken. Dat u aanvoelt dat God de Heilige Geest van mij wegneemt. Een hele diepe geloofscrisis is dat! Zit u, jij daar soms in? U hebt de Heere Jezus lief, u wist u Zijn kind, niets kon dat van u afpakken. Nu is het weg. Twijfels krijgen u te pakken: ik heb me vergist, u bent wanhopig, voelt u schuldig, toen was ik zo dicht bij God, nu is het zo ver weg. Wat lees ik nu: de Heilige Geest blijft bij u in eeuwigheid. Ook bij mij? Is dat echt zo? Ja, daar ligt een basis onder: het offer van Je-

zus Christus. Het klassieke avondmaalsformulier brengt dat onder woorden: "Jezus Christus werd van God verlaten, opdat wij nooit meer van God verlaten zouden worden". Hoe krijg ik dat als gelovige terug als ik dat kwijt ben? Maak van de tekst uw gebed en zeg: "ik zal de Vader bidden of Hij mij op grond van het offer van de Heere Jezus de Heilige Geest wil geven, dat Hij mij bijstaat in alles, altijd bij mij blijft, dat Hij in mij is en in mij woont, neem Uw Geest niet van mij weg". Bidt dat, om Jezus' wil. Hij staat er borg voor: "U wordt door Mijn Opvolger, namelijk Mijn Geest de andere Trooster, geholpen!" Dat belooft Hij aan allen die Hem liefhebben!

Ds. J.M. Molenaar

• *Bijbelstudie o.t.*

God de Koning

Psalm 72

“Onze situatie in deze wereld brengt zoveel narigheid met zich mee en die narigheid is zo veelzijdig, dat er bijna geen dag voorbij gaat zonder verdriet en pijn. Ja er kan elk moment zoveel gebeuren dat je gewoon niet anders kunt dan constant bang en onrustig zijn. Waarheen een mens ook kijkt, hij wordt omsingeld door een labyrint van gevaren.’ Woorden van Johannes Calvijn. Zo ervoer hij onze werkelijkheid. Misschien net als u. Toch heeft God middenin deze werkelijkheid gekozen om ons te laten regeren door koningen en andere overheden. Hun regering kan ons nog meer verdriet en pijn bezorgen of hun regering geeft ons juist levensruimte en levensvreugde. Dat gebeurt - volgens Calvijn - wanneer de overheden met hun waardigheid en macht voor Christus knielen.

Messiaanse Psalm

Psalm 72 is een lied waarin de rechtvaardige koning wordt uitgeschilderd in de kleuren van de Thora. Het is namelijk niemand minder dan Mozes die in het boek Deuteronomium al aangeeft dat een koning moet handelen in overeenstemming met de woorden van de Thora (Deuteronomium 17 vers 14-20). Deze Psalm is de afsluiting van boek twee van onze Psalmenbundel, namelijk Psalm 42-72. In dit tweede deel van onze liederenbundel staan vooral liederen die gekenmerkt worden door worsteling en strijd. We noemen Psalm 72 een messiaanse Psalm. De verwachting van de komende Messias is immers meer dan eens in de Bijbel verbonden met de koning. In de zogenaamde koningspsalmen wordt vanouds een verwijzing gezien naar de Messias Die komen zou

(bijvoorbeeld Psalm 2, 18, 20, 21, 45, 89, 101, 110, 132, 144). Deze Psalmen worden meer dan eens in het Nieuwe Testament geciteerd en betrokken op Christus en Zijn werk. Ook Psalm 72 is een zogenaamde koningspsalm. De Psalm wordt niet letterlijk in het Nieuwe Testament geciteerd. Toch is al in de vroegchristelijke exegese dit lied betrokken op Christus en Zijn Kerk. Kernwoorden in dit lied zijn: gerechtigheid (vers 1, 2, 3); recht (vers 1, 2, 4); Koning(en) (vers 1, 10, 11); volk (vers 2, 3, 4); arme (4, 12, 13); redden/verlossen (vers 4, 12, 13, 14).

De rechtvaardige God en de aardse koning (vers 1-7)

Evenals Psalm 127 valt aan het begin van de Psalm de naam van Salomo: de vreedzame. We vragen ons echter af, is dit nu een Psalm van Salomo of voor Salomo? In navolging van de Griekse vertaling van het Oude Testament zou ik kiezen voor de vertaling: 'Voor Salomo'. We lezen deze Psalm als een zegenbede van vader David voor zijn zoon Salomo. De Psalm eindigt immers met de woorden: 'Hier eindigen de gebeden van David, de zoon van Isai.' Aan het begin van de Psalm wordt meteen duidelijk in welke verhouding de koning van Israël tot de God van Israël staat. God wordt bezongen als een Koning Die recht doet en door Zijn daden Zijn recht laat gelden. David vraagt aan deze God om de aardse koning met dat recht te vervullen. De aardse koning dient dus als de onderkoning van God te regeren. Het heuvelachtige landschap van Israël zal dan vol van vrede zijn (vers 3). Het rechtspreken van de koning mag in dit lied opgevat worden als besturen van het land. Tegelijk wordt duidelijk hoe de koning zal besturen. Het recht van God is immers een recht waarin juist oog en hart zal

zijn voor de zwakkeren (zie hiervoor Exodus 21-23). De aardse koning zal daarin een afspiegeling zijn van God Zelf. De God bij Wie weduwe, wees en vreemdeling bescherming moet ontvangen. De rijken worden niet begunstigd in rechtsgedingen, maar de armen worden ook niet voorgetrokken uit medelijden (Exodus 23 vers 3). Het kan zelfs zo ver komen, dat de koning geweld moet inzetten om het geweld van onderdrukkers te beteugelen (vers 4). Wanneer de koning zo regeert zal dit niet zonder gevolgen blijven. De Godsvrees zal dan van generatie op generatie worden overgedragen. Er zal vrede zijn en de rechtvaardigen zullen zich kunnen ontplooien en genieten van Gods zegen (vers 7).

De rechtvaardige koning erkent (vers 8-14)

David heeft duidelijk gemaakt hoe hij wil dat Salomo zal regeren. In deze strofe gaat David bezingen wat het regeringsgebied zal zijn van de koning van Israël en hoe hij onder de volkeren zal erkend worden, wanneer hij regeert volgens het recht van de God van Israël. De koning zal regeren van zee tot zee, van de rivier de Eufraat tot aan de einden der aarde (vers 8). Ook hier is de Psalm verbonden met de Thora. Het is immers de belofte van God aan Abraham, dat het land wat Hij aan het nageslacht van Abraham zal geven, zal strekken van de rivier van Egypte tot aan de rivier de Eufraat (Genesis 15 vers 18). Het gebied van de koning zal immens zijn: algehele heerschappij van de koning van Israël in het Midden-Oosten en mogelijk nog verder. Dat is het visioen wat David hier schildert. In Zacharia 9 vers 10 komt deze tekst letterlijk terug als onderdeel van het grote vrederijk dat eenmaal zal baanbreken. Deze regering van Israëls koning zal reactie oproepen bij de volkeren rondom. Opmer-

kelijk genoeg legt de Psalm alle nadruk op het erkennen van de volkeren rondom. De agressors zullen ophouden en zich overgeven (vers 9). Landen rondom en landen ver weg zullen hun schatting betalen aan de koning. Koningen en volken zullen deze koning gaan dienen. Toch zal deze koning ook dan niet als tiran of narcist te werk gaan. Nee, weer wordt teruggegrepen naar Gods recht en bedoeling. Ook wanneer de andere koningen en volkeren deze koning erkennen, zal de koning van Israël trouw blijven aan zijn roeping. Armen zal hij blijven redden en ellendigen beschermen (vers 12). Armen die in de schuldsavernij terecht zijn gekomen, zal hij zelfs vrijkopen (vers 13). De koning bekommert zich om hen en wil niets liever dat hun leven wordt gespaard. Ook en juist de armen zijn kostbaar voor hem (vers 14).

Heilwens voor de rechtvaardige koning *(vers 15-17)*

In deze strofe worden de vorige strofen samengebracht door David. In vers 15 tot en met 17 wordt in wensende zin gesproken. Alleen al het begin van vers 15: 'Leve de koning!' David wenst de koning toe dat het goud van Seba aan de koning wordt gegeven, dat er voor de koning gebeden wordt, dat hem iedere dag zegen wordt toegewenst (vers 15). Zelfs de oogst wordt betrokken in de zegen en regering van een rechtvaardige koning. David hoopt dat er overvloed van koren zal zijn. Hij spreekt zelfs over koren op de toppen van de bergen (vers 16). Dat laatste mogen we opvatten als een extra onderstreping onder de rijke zegen die David Salomo toewenst. Op de toppen van de bergen groeit namelijk gewoonlijk geen koren. David spreekt in lyrische bewoordingen over de oogst die er zal zijn onder een koning die

werkelijk recht doet, zoals God bedoelt. De rijpe aren die golven in de wind, worden voor ons uitgeschilderd. Moge zo de oogst zijn, net als op de vruchtbare bergen van de Libanon. Ja, niet alleen de buitengebieden, maar David wenst dat ook de steden zullen delen in deze welvaart (vers 16). In het laatste vers van deze strofe wordt de wens uitgesproken dat de naam van deze koning eeuwig zal bestaan en van kind tot kind onder de naam van deze rechtvaardige koning zal worden geleefd. Onder de regering van deze koning zullen immers zelfs de heidenvolken gezegend worden.

Besluit (vers 18-20)

De afsluiting van de Psalm lijkt op de afsluiting van bijna elk deel van onze Psalmenbundel. Wanneer u Psalm 41, 89 en 106 hier naast legt, ziet u veelzeggende overeenkomsten. Juist Psalm 72 eindigt met een lofzegging op Israëls God. 'Hij doet wonderen, Hij alleen.' Uiteindelijk is God immers de Koning der Koningen. De psalmist ziet uit naar de tijd dat Gods rijk volmaakt zal zijn en de hele aarde vol zal zijn van Zijn heerlijke Naam (vers 19). Daar moet wel een amen op volgen.

Messiaanse Psalm

In deze laatste alinea wil ik nog even met u terug kijken. Is deze Psalm nu tot vervulling gekomen in het leven van Salomo? Jazeker! De koningin van Seba is gekomen naar Salomo (1 Koningen 10). De wijsheid van Salomo is alom bekend geworden (1 Koningen 3). Tegelijk weten we dat Salomo uiteindelijk niet ten volle heeft kunnen waarmaken wat in Psalm 72 wordt bezongen. Hij overtrad regelrecht het verbod van Mozes. Het was immers verboden voor een koning om veel

vrouwen voor zichzelf te nemen (Deuteronomium 17 vers 17). Uiteindelijk is deze Psalm dus zwanger van de Messias Die komen zou. Hij werd vereerd met geschenken door wijzen uit het Oosten (Mattheus 2 vers 1-11). Met name in het Lukasevangelie zien we hoezeer Koning Jezus recht deed aan armen. De Koning zoals God bedoeld heeft en in Psalm 72 bezongen, is in Jezus Christus tot ons gekomen en zal komen. Daarom zien wij uit naar de tijd waarin het labyrint van gevaren zal veranderen in een nieuwe werkelijkheid van recht en gerechtigheid (2 Petrus 3 vers 13). 'Kom Heere Jezus, ja kom haastig.'

Gespreksvragen

1. Wat heeft u bij de bestudering van Psalm 72 vooral geleerd?
2. Welke plaats heeft de overheid in uw gebeds- en geloofsleven?
3. Het recht van God is vooral 'bevrijdend' recht.
  - a. Ga eens na waar in deze Psalm woorden staan als bevrijden, verlossen en redden?
  - b. Leg aan de hand van deze Psalm vervolgens uit wat bedoeld wordt met 'bevrijdend' recht?
  - c. Hoe wordt dit bevrijdende recht zichtbaar

in het optreden van Jezus, met name in het Lukasevangelie?

4. In Psalm 2 en Psalm 72 wordt gesproken over de koningen.

Wat is het verschil tussen de manier waarop de koningen in Psalm 2 en in Psalm 72 worden beschreven? Wat heeft Gods reactie op het optreden van koningen in Psalm 2 ons te zeggen?
5. In Heidelbergse Catechismus Zondag 12 wordt gezegd dat Christus gezalft is tot Profeet, Priester en Koning.
  - a. Wat wordt er gezegd over het Koningschap van Christus? Leg eens uit wat daarmee bedoeld wordt.
  - b. Wat wordt er in het tweede deel van zondag 12 gezegd over het koningschap van een christen? Wat moeten wij verstaan onder het heersen van de christen in het hiernamaals?
6. In de Nederlandse Geloofsbelijdenis wordt een belijdenis gegeven van het ambt van de overheid.
  - a. Vat in twee zinnen samen wat daar beleden wordt.
  - b. Zijn er verschillen of overeenkomsten te geven met de manier waarop de 'koning' van Psalm 72 wordt uitgeschilderd?

Ds. A.C. de Kruijf

• *Bijbelstudie n. t.*

Maatwerk in de gemeente

1 Timotheüs 5 : 1-6 : 2a

De juiste verhouding

Paulus geeft in dit gedeelte een aantal specifieke aanwijzingen voor de manier waarop Timotheüs zijn taak in de gemeente moet uitvoeren. Hij is geroepen de gemeente

te leiden en waar nodig de gelovigen te vermanen. Dit vereist bij verschillende groepen gemeentelieden een verschillende houding en benadering. Verschillen in levensomstandigheden brengen ook hun eigen aandachtspun-

ten met zich mee. Maatwerk is vereist. Het maakt allereerst uit of Timotheüs een man of vrouw voor zich heeft en of iemand jong of ouder is. Paulus heeft zijn geestelijke zoon in het vorige hoofdstuk op het hart gebonden zich niet te laten minachten om zijn jeugdige leeftijd (4:12). Dat wil echter niet zeggen dat leeftijd geen enkele rol speelt. Tegenover oudere gemeenteleden past van zijn kant een houding van respect. Al moet hij soms vermanen, er kan geen sprake van zijn dat hij uitvaart tegen een oude man (vers 1). Heeft hij te maken met een jonge vrouw, dan moet hij erop bedacht zijn de reinheid te bewaren (vers 2). Anders zou hij zomaar een misstap kunnen begaan op seksueel gebied. Hij moet de gemeenteleden tegemoet treden als zijn vader of moeder of broer of zus.

Zorg voor weduwen

Weduwen vormden in de tijd van het Nieuwe Testament een kwetsbare groep, voor wie het vaak moeilijk was het hoofd boven water te houden. Paulus roept er toe op de weduwen *'in ere'* te houden. Dat *'eren'* heeft niet alleen te maken met het tonen van respect, maar heeft hier ook de betekenis financieel bijstaan en onderhouden (vergelijk ook vers 17-18). Weduwen moeten door de gemeente worden ondersteund.

Paulus maakt daarbij wel een kanttekening. De vrouw in kwestie moet wel *'werkelijk weduwe'* zijn. Bedoeld is: ze moet echt alleen staan en geen kinderen of kleinkinderen hebben die haar kunnen onderhouden. Je krijgt sterk de indruk dat er gevallen waren waarin familieleden zich aan de zorg voor moeder of oma onttrokken, omdat de gemeente wel hielp. De apostel bestrijdt deze houding in felle bewoordingen. Een gemeentelid dat zo handelt, is erger dan een ongelovige (vers 8).

Het valt overigens op dat vers 5 de weduwen als vanzelfsprekend schildert als vrouwen die vol vertrouwen hun hoop op God stellen en die trouw volharden in de gebeden. Het vers doet denken aan de Psalmen, waarin de armen en verdrukten (waar weduwen vaak toe behoorden) ook veelvuldig worden geschilderd als de mensen die vertrouwen op God. Er zijn natuurlijk altijd armen en verdrukten geweest die dat in de praktijk niet deden, maar de link was vanzelfsprekend.

Tegenover de weduwe die alles van de Heere verwacht stelt Paulus de weduwe *'die haar lusten volgt'* (vers 6). Deze vertaling zou de indruk kunnen geven dat de apostel hier op seksuele begeerten doelt. Dat is niet het geval. Het woord dat hij gebruikt, duidt op een opgaan in aards genot. Het oordeel daarover is scherp: degene die zo leeft, is levend dood!

Een 'weduw-ambt'?

In vers 9 is sprake van het *'kiezen'* van weduwen. Je kunt ook vertalen: *'inschrijven'*, *'op de lijst plaatsen'*. Er werden weduwen uitgekozen om tot een speciale categorie gerekend te worden. Vanouds heeft men Paulus' woorden hier zo opgevat, dat hij spreekt over een soort *'weduw-ambt'*, waarbij weduwen zich wijden aan diaconale hulpverlening. Er zijn ook uitleggers die menen dat het gaat om weduwen die worden uitgekozen om op de lijst gezet te worden van hen die door de kerk ondersteund worden.

Als je kijkt naar de eisen die worden gesteld om gekozen te worden, is deze laatste uitleg minder waarschijnlijk. De weduwe moet in de eerste plaats minstens zestig jaar zijn (je was dan in die tijd al oud) en een voorbeeldige levensstijl hebben gehad. Het is echter moeilijk te geloven dat een jongere weduwe of een weduwe die net vanuit een heidens

leven tot bekering is gekomen geen hulp zou mogen krijgen. Een jonge weduwe met kinderen die het hoofd niet boven water kan houden, zou dan bijvoorbeeld in de kou kunnen blijven staan.

De eisen die worden gesteld wat betreft levensstijl, passen ook beter bij een speciale bediening. Ze doen denken aan de vereisten voor de ambten uit hoofdstuk 3. De weduwen moeten in alle opzichten een voorbeeldig christelijk leven hebben leren leiden.

Het meest waarschijnlijk is dan ook dat Paulus hier doelt op een speciale bediening die oudere weduwen kregen binnen de gemeente. Uit geschriften uit de kerk van de 2e en 3e eeuw weten we ook dat er toen een soort 'weduw-ambt' was. Het lijkt te gaan om een positie als die van de diaconessen, die er ook in onze tijd nog zijn. Uit vers 11 en 12 kunnen we opmaken dat aan het 'weduw-ambt' een belofte verbonden was om het verdere leven ongehuwd te blijven.

Je krijgt de indruk dat er in Efeze rondom dat 'weduw-ambt' het een en ander mis ging en dat Paulus het onderwerp aan de orde stelt om dat recht te zetten. Het lijkt erop dat een aantal jongere weduwen dat 'weduw-ambt' op zich had genomen, maar niet (of veel te weinig) de bijbehorende taken vervulde (vers 13). Ze gingen doelloos de stad door, legden hier en daar bezoek af, maar waren niet bezig werkelijk de mensen in nood te ondersteunen. Daarnaast wilden sommigen op een gegeven moment toch weer trouwen, ondanks hun eerder afgelegde belofte dat niet te doen.

Omgang met ouderlingen

Ook aangaande de ouderlingen geeft Paulus enkele aanwijzingen. Hij maakt hier onderscheid tussen ouderlingen die *'arbeiden in het Woord en in de leer'* en ouderlingen die dat

niet doen (vers 17). Ons onderscheid tussen predikanten en 'gewone' ouderlingen gaat hierop terug. Een predikant is dus een lerend (een onderwijzend) ouderling.

Het 'eren' heeft hier opnieuw ook de betekenis van financieel ondersteunen, zoals blijkt uit vers 18. Onze praktijk dat bepaalde ouderlingen (de predikanten) door de gemeente worden onderhouden, zodat ze zich helemaal kunnen richten op hun taak, vinden we hier al terug. Verschil is wel dat in Efeze blijkbaar ook andere ouderlingen werden onderhouden. In de opmerking over het aannemen van beschuldigingen tegen een ouderling (vers 19), is er geen sprake van een privilege van de ouderlingen. Het gaat hier om een voorschrift van Jezus dat voor elke gemeentelid geldt (Mattheüs 18:16).

Vers 23 is een opmerking tussendoor, ingegeven door het spreken over de noodzaak dat Timotheüs zichzelf rein bewaart (vers 22b). Timotheüs heeft voor zichzelf blijkbaar geconcludeerd dat reinheid betekent dat hij zich helemaal van alcohol moet onthouden. Omdat hij nogal ziekelijk is, is het echter beter als hij een beetje wijn neemt. De achtergrond hiervan is dat water in die tijd vaak nogal wat ziektekiemen bevatte.

De houding van slaven

De indeling van de Bijbeltekst in hoofdstukken en verzen is niet van de bijbelschrijvers, maar later toegevoegd. Soms is dat op een ongelukkige manier gedaan. Zo ook hier. Hoofdstuk 6:1-2 hoort eigenlijk bij het voorafgaande. Paulus stelt in deze verzen nog een laatste groep binnen de gemeente aan de orde. De laatste woorden van vers 2 passen beter bij vers 3.

Het gaat hier over de *'dienstknechten'*. Be-doeld is: de slaven. Dit keer geeft Paulus niet

zozeer aanwijzingen voor Timotheüs' optreden, maar meer voor de besproken groep zelf. Uiteraard is het wel Timotheüs' taak die aanwijzingen door te geven en misstanden te corrigeren.

Paulus' woorden geven de indruk dat er christelijke slaven waren die niet langer het gezag van hun meester aanvaardden. Dat leidde er blijkbaar toe dat de christelijke kerk een slechte naam kreeg. Paulus maakt zich hierover zorgen en roept de slaven op hun meester niet te minachten.

Gespreksvragen:

1. Paulus vermaant Timotheüs in de omgang met jonge vrouwen 'alle reinheid te bewaren' (vers 2). Uit alle berichten over seksueel misbruik, ook in protestantse kring, blijkt dat zijn waarschuwing bepaald niet zonder reden is. Welke concrete stappen zouden we in onze tijd kunnen zetten om ontsporingen te voorkomen? Hoe belangrijk is het hierbij ook de schijn van het kwaad te voorkomen? Denk ook aan de positie van ambtsdragers.
2. Paulus draagt Timotheüs op een kwetsbare groep (de weduwen) in de gemeente ook financieel te ondersteunen. Zijn er in onze tijd groepen te noemen die onze financiële zorg en ondersteuning nodig hebben?
3. De zorg voor de weduwen (en voor andere kwetsbaren in de gemeente) vroeg financiële offers van de gemeente. We weten uit Handelingen 2:44-45 dat de eerste gemeente in Jeruzalem hierin ver ging. Geven wij, als we daarnaar kijken, genoeg? Is onze situatie zo anders, dat zulke offers in onze tijd niet nodig zijn? Of zijn we misschien teveel gericht op onszelf?
4. In dit hoofdstuk krijgen de oudere weduwen een eigen opdracht binnen de gemeente. Welke taak zouden zij in onze tijd kunnen vervullen? Is er los van het weduwschap bij ons genoeg oog voor de rol die de vrouwen in de gemeente kunnen vervullen? Als het gaat om leeftijd: zeggen wij misschien wel eens te snel dat iemand te oud is voor een taak binnen de gemeente?
5. In vers 20 wijst Paulus erop dat het van belang is dat gemeenteleden, ook ambtsdragers, worden aangesproken als zij zondigen. Hoe kan dit in onze tijd een plaats krijgen? Zouden wij onszelf laten zeggen? Zijn wij misschien teveel beïnvloed door een cultuur die zich nergens op aan wil laten spreken?
6. Paulus is er helder in dat Timotheüs niet meer dan een kleine hoeveelheid wijn moet drinken (vers 23). Helaas is bij het alcoholgebruik in kerkelijke kring, zeker onder jongeren, de matigheid nogal eens ver te zoeken. Welk voorbeeld geven wij in de praktijk en in ons spreken over deze dingen? Hebben we hier misschien een les te leren?

Ds. P. van der Kraan

• *Onder een vergrootglas*

Overmachtige ontferming

400 jaar Dordt

In het rijtje 'jubilea' van grote gebeurtenis-

sen uit de periode van de reformatie komt, naar mijn idee, het herdenken van 400 jaar

Dordtse Leerregels (hierna DL) wat trager op gang dan voorgaande herdenkingen. In 2009 ‘vierden’ we het 500e geboortjaar van Calvijn. Die herdenking strekte zich uit over dat hele jaar. Nog sterker gold dat van het Lutherjaar 2017. De herdenking van de 500e verjaardag van het feit dat algemeen als de geboorte van de reformatie geldt, vond niet alleen gedurende heel 2017 plaats, maar werd lang van tevoren luidkeels aangekondigd. Zeker in kerkelijke kring (maar ook daarbuiten) kon het weinigen ontgaan dat 2017 een bijzonder jubileumjaar zou worden. En dat was het ook. Er is wat gedaan om de aandacht op de geboorte van de reformatie te richten. Maar goed, dat ligt inmiddels achter ons. En toen brak 2018 aan – het 400e herdenkingsjaar van de Dordtse Synode. Na diverse aankondigingen die op dat gebeuren de aandacht wilden vestigen en na verschillende betogen over inhoud en betekenis van de DL aan het begin van dit jaar werd het, mijns inziens, wat stil rond 400 jaar Dordt. Komt dat omdat ‘Dordt’ een nationaal gebeuren was – hoe internationaal de synode ook was samengesteld? Of ligt dat aan het feit dat de synode van Dordt pas in november 1618 begon en men het echte herdenken naar die datum opschuift? Hoe het ook zij, nu de herfst zijn intrede doet, komt de aandacht voor 400 jaar Dordt van diverse kanten om de hoek kijken. Theologia Reformata (hierna TR) maakte van het septembernummer een themanummer over 400 jaar Dordt. Een goedmaker, omdat de toenmalige redactie ervan had afgezien in 1968/1969 aandacht aan Dordt te schenken.

Dordt toen en Amsterdam nu

In het genoemde themanummer springt, wat mij betreft, de bijdrage van dr. P. J. Visser eruit omdat hij heel direct lijnen trekt van

Dordt 1618 naar Amsterdam 2018. Wat die twee met elkaar te maken hebben, kan ik het best omschrijven met de klassieke uitdrukking: God neemt redenen uit Zichzelf. Een uitdrukking die er de volle nadruk op legt dat het heil volstrekt van de andere kant komt en zich een landingsplaats verschaft waar die landingsplek er in ’t geheel niet is. Dat is Gods verkiezend welbehagen ten voeten uit. Dr. Visser heeft als predikant in een diversiteit van gemeenten genoeg ervaring opgedaan om te weten hoeveel misbruik er van de verkiezing is en wordt gemaakt en hoe dat mensen verkilt en verhard, maar ook gevangenzet in angst en lijdelijkheid. Ligt dat aan Dordt? Of ligt dat aan al die mensen, inclusief voorgangers, die met de verkiezing de verkeerde weg insloegen – koren op de molen van de boze! Wie echter met een integer hart kennisneemt van de Dordtse Leerregels ziet hoe de opstellers er alles aan gelegen was om de overmacht van Gods ontferming veilig te stellen. Daarover liep het geschil tussen Arminius en Gomarus, waarbij Arminius het opnam voor de wilsvrijheid van de mens. God en mens die samen willen en samenwerken om die mens te behouden. De DL spreken echter de Schrift na in zijn radicale afwijzing van een positief ingestelde menselijke wil: niemand zoekt God (Rom. 3:11). Die boodschap schuurt aan alle kanten en ligt onder een spervuur van afwijzing. Immers, in onze vrome behoudzucht of in onze evangelische vernieuwingsdrang denken wij zelf de kerk in deze tijd van afbraak te kunnen bouwen. Dat zal niet gaan. Alleen de belijdenis dat God het doet, geeft moed in een tijd waarin de moed je bij tijden ontzinkt als het gaat om de voortgang van Gods Koninkrijk in Nederland. Want die schurende boodschap, die wij de Bijbel niet in dank afnemen, staat bol

van bevrijding. Wij hoeven het niet te doen, want God doet het. We mogen werken zoals de boer, die gaat slapen nadat hij het zaad heeft uitgestrooid. Hij geeft het uit handen en vindt rust in God. Kennelijk moet je door de modder van de huidige ontkerstening zijn heen gekropen om de vreugde en rust van het belijden van Dordt te hervinden.

Schuren of aanpassen

In dezelfde tijd waarin het themanummer van TR verscheen, liet de groep verontruste EO-leden, verenigd in het platform EO Duidelijk, van zich horen. Voor de duidelijkheid: de verschijning van TR en de verklaring van de groep verontruste EO-leden staat volstrekt los van elkaar. Niettemin zijn er raakvlakken. Enerzijds is er het geluid van dr. Visser, die (overigens niet zonder kritiek op de DL) zijn vreugde uitspreekt om het belijden van Gods overmachtige ontferming in 'zijn' Amsterdamse context – een belijden dat allerwegen tegenspraak uitlokt en aan alle kanten schuurt. Anderzijds is er het geluid van de EO die de boodschap van het evangelie zo gladschuurt dat de ergernis eruit weg is. Ik ben me bewust dat dit forse kritiek is, maar dat klonk door in de verontrusting van het platform EO Duidelijk. Het zou

gaan om een stelselmatige afwijking van de grondslag van de EO. Het gaat dus niet om incidenten, maar om structurele keuzes. Er wordt door de verontruste leden zelfs gesteld dat het voortbestaan van de EO in direct en acuut gevaar verkeert. Als zulke grote woorden uitgekraamd werden door onbezonnen lieden, kon je er een vraagteken bij zetten. Maar nee, bij de woordvoerders van EO Duidelijk horen namen van bezonnen lieden als prof. dr. H. van den Belt en dr. M. Visser, jarenlang zendeling vanwege de GZB en sindsdien directeur van de zendingsorganisatie GlobalRize. Zij vatten hun kritiek op de verloochening van de identiteit van de EO als volgt samen: 'Wij zijn er diep van overtuigd dat een bron die uit dezelfde ader zoet en bitter water op laat wellen, niet tot zegen van Nederland kan zijn'.

Laten we de boodschap schuren en tegenspraak oproepen omdat ze wel vóór, maar niet naar de smaak van de mens is? En laten we het resultaat van zo'n boodschap aan het overmachtig welbehagen van God over? Of denken we de boodschap van het evangelie zo te moeten polijsten dat ze haar ergernis kwijtraakt en daarmee ten diepste ook aan inhoud verliest? Het is het één of het ander.

Ds. J.H. Lammers

● *Dordtse Leerregels*

De volharding der heiligen

Lezen: Dordtse Leerregels, hoofdstuk 5, paragraaf 1-5

Artikel 1: een tweemens

Uitvoerig is in het derde en vierde hoofdstuk gesproken over de wedergeboorte.

Wedergeboorte houdt in dat we van eigenaar veranderen. We zijn niet meer van onszelf. We zijn ook niet van de duivel en van de

zonde. We zijn van Jezus Christus. Er is wel eens gedacht dat we dan geen zondaar meer zijn. Om Christus wil ziet God inderdaad geen zonde meer in mij. Toch blijkt dat er nog zonde in ons leven overgebleven is. We zijn een tweemens. Ik denk aan Paulus die in Romeinen 7 spreekt over het leven na zijn bekering. Zegt hij: 'Ik ben bekeerd.' Nee, hij zegt: 'Ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde' (Rom. 7: 14). De Heere verlost de gelovigen wel van de heerschappij en de slavernij van de zonde, maar Hij verlost ze in dit leven niet geheel van de aanwezigheid van de zonde. Ze zijn verlost en toch ook weer niet. Dat veroorzaakt een levenslange strijd. Zij die niet wedergeboren zijn kennen deze strijd niet, omdat ze in harmonie leven met de oude mens. Ze gaan geheel in het oude leven op.

Artikel 2: geen berusting in onze onvolkomenheid

Elke dag zondigen Gods kinderen uit zwakheid. Ze willen het niet en toch gebeurt het. Zelfs aan de allerbeste werken van de gelovigen kleven gebreken (zie Rom. 7: 18). Ze berusten er echter niet in. Er is bij hen sprake van vier dingen:

1. Er is bij hen sprake van verootmoediging. Hoewel ze in de praktijk steeds minder zonde doen, worden ze in eigen oog een steeds groter zondaar. In de kennis van de zonde worden ze meer en meer verdiept.
2. Ze nemen hun toevlucht tot de gekruisigde Christus. Niet alleen als ze tot geloof komen, maar gedurende hun hele leven. Golgotha is nooit een gepasseerd station. Steeds komen ze hier terug.
3. Er is bij hen sprake van een stervend leven.

Hoe langer hoe meer doden ze hun oude mens. Dat doen ze door geestelijke trainingen. Trainingen die de Heilige Geest leert. Het gebed is daarbij heel belangrijk.

4. Ze hunkeren naar het einddoel, namelijk de volmaaktheid. Paulus spreekt uit: 'Wij die de eerstelingen van de Geest hebben, zuchten in onszelf' (Rom. 8: 23). Nu strijden de gelovigen, maar straks zijn ze helemaal verlost van de oude mens en mogen ze met het Lam van God in de hemel regeren.

Artikel 3: God bewaart

De drie doodsvijanden worden genoemd: onze oude mens, de wereld en de satan. Ook al zijn alle vijanden overwonnen, ze krijgen enige speelruimte. Als de bekeerden afhankelijk zouden zijn van hun eigen krachten, zouden ze hun geloof verliezen. Gelukkig mogen ze het verwachten van God. God is getrouw, Die hen in de genade, die hun eenmaal gegeven is, door Zijn barmhartigheid bevestigt en tot het einde toe met kracht bewaart. Dit noemen we ook wel de volharding der heiligen. God zorgt ervoor dat de Zijnen niet zullen afvallen van het geloof. De Heere Jezus belooft: 'Zij kunnen beslist niet verloren gaan in eeuwigheid....' (Joh. 10: 28).

Artikel 4: afwijken van Gods weg

Tot onze bemoediging wordt gezegd dat de macht van God groter is dan ons zondige vlees. Toch bewaart God Zijn kinderen niet zo dat hij hun verantwoordelijkheid niet serieus neemt. Kinderen worden door hun ouders bewaard. Ze laten het soms toe dat hun kind een verkeerde weg inslaat, maar op afstand zien ze het en grijpen in, indien nodig. Zo doet God. Het kan gebeuren dat Gods kinderen door eigen schuld afwijken. Nodig is een

waakzaam leven. Jezus ging ons daarin voor. Als Hij al waakzaam was, bijvoorbeeld in de hof van Gethsémané, zullen wij het dan niet des te meer moeten zijn. Jezus zei: ‘Waak en bid, opdat u niet in verzoeking komt’ (Mt. 26:41).

Wanneer zij dit niet doen, dan kunnen zij, onder Gods rechtvaardige toelating soms in gruwelijke zonden meegesleept worden. Twee concrete voorbeelden worden genoemd: David en Petrus. David bleek in staat te zijn overspel met Bathseba te bedrijven en Uria te vermoorden. Petrus kwam ertoe driemaal zijn Meester te verloochenen, de derde keer zelfs met een vloek. Er worden in de bijbel nog meer voorbeelden gegeven. Juist zij die een vooraanstaande positie hebben en tegen wie wordt opgekeken, moeten op hun hoede zijn.

Soms wordt gezegd dat je kunt zondigen als David en Petrus en toch in de hemel kunt komen. Wie echter zo redeneert, geeft er blijk van dat hij innerlijk geen deel heeft aan het geheim van Gods genade. Juist Gods kinderen hebben berouw over het kwaad dat ze hebben bedreven. Ze zeggen tegen anderen: ‘Doe niet zo dwaas, zoals ik gedaan heb.’ In Psalm 32 horen we wat David na zijn zonde beleed. En Petrus zegt in 1 Pt. 5: ‘Wees nuchter en waakzaam, want uw tegenpartij de duivel gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden’ (1 Pt. 5: 8). Jezus heeft niet voor niets geleerd om te bidden: ‘Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.’

Artikel 5: de gevolgen van onze zonde

Gods kinderen zondigen nooit goedkoop.

Er zijn vijf gevolgen:

1. Ze vertoornen God zeer. Er kan sprake zijn van tijdelijke straffen.

2. ze vervallen in doodschuld. Door hun zonde vermeerderen ze hun schuld.

3. ze bedroeven de Heilige Geest, Die in hen woont.

4. ze verbreken tijdelijk de oefening van het geloof. De zin ontbreekt om te bidden en Bijbel te lezen. Uit plichtsbesef kan het worden voortgezet, maar het is een sleur.

5. zij verwonden ernstig hun geweten. Dat kan op twee manieren gebeuren. Ze worden innerlijk verteerd door onrust of ze worden juist onverschillig en koud.

6. ze verliezen soms voor een tijd het gevoel van de genade. God verbergt Zijn aangezicht. De geloofszekerheid en de geloofsvreugde worden ondermijnd.

Hierbij komt nog dat ze anderen in de weg kunnen staan om tot God te komen. Hoevelen zijn uit de kerk weggegaan of weggebleven omdat ze het slechte gedrag van een kerkganger niet konden verdragen?

Blijven Gods kinderen hierin? Nee, want ze keren op de oproep van God terug van hun weg door ernstig berouw. Dat is het verschil tussen Saul en David en Judas en Petrus. David en Petrus beleden hun schuld (Ps. 51 en Luk. 22: 62), terwijl Saul en Judas in het kwaad volhardden. Gode zij dank is er de volharding der heiligen! God bewaart Zijn kinderen in het meest donkere dal, waarin ze door eigen schuld terecht zijn gekomen. Het gevolg is dat ze de zonde leren haten en laten. In deze weg mogen ze weer ervaren dat er bij God een vriendelijk aangezicht is.

Ik in de Bijbel?!

Ze zaten al klaar op die warme zomermiddag in hun ruime prieltje voor het pastorale bezoek dat ik met hen afgesproken had. Twee oudere mensen, die niet kerkelijk meelevend bleken te zijn. Maar dat wist ik niet van tevoren, want ik ontmoette hen voor het eerst.

De ontvangst was heel hartelijk. Ze waren sowieso erg gastvrij, anders hadden ze vermoedelijk dit bezoek ook niet met mij via de telefoon afgesproken. Ze hadden best al heel wat meegemaakt wat betreft ziekte en andere zorgen. Na een kwartiertje had ik nog niet veel kunnen merken van enige betrokkenheid op de kerkelijke gemeente en op het Woord van God. Ik zag tussen allerlei kranten en tijdschriften ineens ook een roddelblaadje liggen en vroeg me af in hoeverre dit hen typeerde. Later bleek dat ze het van iemand gekregen hadden, dus het was maar goed dat ik er niet direct fel op gereageerd had.

Ze hadden op diverse plaatsen gewoond. Ik vroeg of ze in plaats X waar ze gewoond hadden ook naar de kerk gingen. Dat was eigenlijk maar matig het geval. Hun kinderen hadden ze er wel laten dopen, maar van een echt christelijke opvoeding met kerkgang was eerlijk gezegd geen sprake. Niet veel aanknopingspunten dus voor een pastoraal gesprek. Hoe moest ik verder gaan? Ik vroeg of zij wel eens nadachten over de Heere Jezus en over het geloof, maar dat was niet het geval. Zij wisten er ook niet heel veel van, merkte ik wel. Toen gooide ik het roer maar om en zei dat je

in de Bijbel jezelf tegenkomt. Gezichten met vraagtekens. Dat gaf mij gelegenheid om het nader toe te lichten. Ik vertelde in het kort de geschiedenis van David, waarin de profeet Nathan bij hem komt om David middels een verhaal over een gestolen oilam duidelijk te maken dat hij tegen God gezondigd had: “Gij zijt die man”. Toen ontdekte David dat hij zelf dat oilam gestolen had, namelijk de vrouw van zijn buurman. De hele geschiedenis was voor mijn gastheer en -vrouw blijkbaar niet heel bekend, want ze reageerden zichtbaar verschrikt: de vrouw van je buurman gestolen? Overspel?

Ja, het kunnen ook andere zonden zijn die je doet, maar in de Bijbel word je door God aangewezen: U bent het. U bent die zondaar. We praatten er even over door, en er kwamen ook weer wat andere onderwerpen langs. Ook dat de Bijbel niet alleen een boek is over vroeger, maar ook over nu. Blijkbaar over onszelf. Dat de Bijbel niet alleen een boek is van literaire waarde, maar ook gewoon van belang voor eenvoudige mensen als wij.

Op een zeker moment schatte ik in dat de boog niet langer gespannen moest blijven en vroeg ik of ik nog een gedeelte uit de Bijbel kon voorlezen. Daar hadden zij geen enkel bezwaar tegen. Daarna heb ik zelfs ook nog kunnen bidden en danken. Het liefst had ik uit hun eigen Bijbel voorgelezen om die dan vervolgens open op tafel te laten liggen, maar de Bijbel die zij hadden was in geen velden of

wegen te bekennen. Toen maar mijn eigen bijbeltje gebruikt. Razendsnel gingen mijn gedachten wat ik voor zou lezen. Niet al te moeilijk en een verhalende stof, dacht ik. Ik las over Zacheüs in Lukas 19. Eerst vertelde ik in het kort even het verhaal. Dat Zacheüs net als David merkte dat de Heere God hém op het oog had en hem persoonlijk wilde aanspreken. Dat hij een rijke man was, maar niet eerlijk aan zijn geld was gekomen. Dat hij in de boom klom om Jezus te zien. Dat Jezus hem uit de boom riep: Kom uit die boom, Ik moet bij u zijn.

Na het lezen vroeg ik of zij deze geschiedenis kenden. Het was of zij water zagen branden. Geheel onbekend. Ik zei dat wij ook aan ons geld vast kunnen zitten of andere dingen kunnen hebben die in Gods ogen niet goed zijn. Daarop zei de vrouw des huizes: Het gaat gewoon over óns! Ik was even stil om tot me door te laten dringen wat ze zei. Toen keek ik haar aan en vroeg: Hoort u wat u zegt? Ineens had ze het door: In de Bijbel kom je jezelf tegen!! Het kwartje was gevallen. Het bezoek tot hiertoe gezegend. Hopelijk halen zij hun Bijbel voor de dag en merken zij dat Jezus ook hen roept.

Dhr. C.D. Groenendijk

Info

Bondsday 2018

Hartelijk welkom op onze Bondsday D.V. zaterdag 27 oktober in de Oude Kerk, Kerkplein 11 te Putten. Het is de 78e Bondsday in het 85-jarig bestaan van onze Hervormde Mannenbond. Deze dag is uitgegroeid tot een ontmoetingsdag, die we niet graag willen missen. Ieder jaar is het een zegen om deze dag mee te mogen maken en samen te luisteren en te zingen tot Gods eer. Leden, die nog nooit geweest zijn, wordt aangeraden om deze dag dit jaar mee te maken. Op de achterzijde van dit blad staat het centrale thema “Dordt: leerregels - leefregels”.

Om die dag goed te laten verlopen, geven we u hier de jaarlijkse informatie door. De regelingscommissie o.l.v. dhr. G. Dijkgraaf heeft zich er weer voor ingezet. Hoe? Flyers met de uitnodiging en het programma van de Bondsday zijn verzonden naar de plaatselijke secretarissen van de Mannenvereni-

gingen: met het verzoek om ze in de kerk of in het kerkelijk gebouw op te hangen. Ook uitnodigingen met het programma van de Bondsday zijn verstuurd naar de plaatselijke verenigingen om elkaar op te wekken voor de Bondsday.

Ook op de Bondsday moet alles goed geregeld zijn. Hoe is dat geregeld?

1. Hoe kunt u bij de Aker komen?

Wie per trein komt, kan vanaf het station Putten gebruik maken van de buslijndienst 107 Ede, de vertrektijden zijn 08.35 uur en 09.35 uur. U moet dan uitstappen in het centrum van Putten bij de halte “Centrum” aan de Voorthuizerstraat. Het is dan nog enkele minuten lopen naar het gebouw “De Aker” waar u ontvangen wordt en gelegenheid is om tegen individuele betaling koffie of iets anders te gebruiken. Komt u met eigen vervoer: neem op de snelweg A28 de afslag “Strand

Nulde”. U volgt dan de borden Putten en in Putten volgt u “parkeren De Aker”. U rijdt via de Papiermakersstraat naar de ruime parkeerplaats achter het gemeentehuis. Voor het gebouw “De Aker” geldt de blauwe zone (2 uur).

2. Gebouw “De Aker”

In gebouw “De Aker” aan het Fontanusplein 2 treft u in de hal de regelingscommissie achter de balie. Zij zijn herkenbaar aan een identiteitsplaatje op hun colbert met het opschrift “regelingscommissie”. U kunt bij hen terecht als u vragen hebt, voor het ophalen van de lunchbon en het kopen van een referaat. U kunt er een vakantieguide meenemen van VOOR ELKAAR vakantieweken van de Hervormde Vrouwenbond. Tevens is daar gelegenheid om tegen individuele betaling koffie of iets anders te gebruiken. Er is een garderobe aanwezig. In de nabijheid van de informatiebalie kunt u ook nog oude referaten kopen. “De Aker” is telefonisch bereikbaar via de manager dhr. H. Slurink: tel. 0341 – 351887.

3. Gebruik van de lunch

Als u zich heeft opgegeven voor de lunch, bent u in het bezit van een lunchbon of kunt u deze afhalen bij de regelingscommissie voordat de Bondsdag begint. Deze bon moet u bij het betreden van de grote zaal in “De Aker”, waar de maaltijd gebruikt wordt, afgeven aan de regelingscommissie. Zorg er voor dat u uw bon in de hand hebt, want dat bevordert de doorstroming van de lunchgebruikers. U wordt verzocht via de linkerdeur naar binnen te gaan. De secretaris van elke vereniging is geïnformeerd over de prijs van de uitgebreide koffietafel voor slechts € 13,00. De lunch wordt aangebo-

den door de opstelling van twee buffetten. De deur aan de rechterzijde is voor hen met eigen lunchpakket. Zij kunnen gebruik maken van de andere lokaliteiten om daar de lunch te gebruiken. Daar wordt ook een buffet opgesteld. Broodjes, koffie, frisdrank enz. is daar verkrijgbaar.

4. Referaten

De gehouden referaten op deze Bondsdag zijn te koop tegen de contante betaling van € 2,00 bij de regelingscommissie, bij de informatiebalie.

5. Machtiging

In het programma, dat op de bank ligt in de kerk, treft u een eenmalige machtiging aan. Deze kunt u eventueel gebruiken voor de collecte. Op dit formulier moet u uw IBAN rekeningnummer vermelden!

6. De Oude Kerk

De bezoekers van de Bondsdag worden verzocht plaats te nemen op de begane grond. (850 zitplaatsen). Dit vergemakkelijkt het collecteren en het ophalen van de schriftelijke vragen. De eerste rijen recht voor de preekstoel zijn gereserveerd voor de genodigden. Wilt u deze vrij laten? Indien nodig kunt u gebruik maken van het toilet in de kerk. In de kerk is aan beide zijden één toilet. Mocht er thuis iets zijn: de kerk is telefonisch bereikbaar via de koster, dhr. A.B. v.d. Bor: tel. 0341-353583.

7. Luisteren naar de Bondsdag

U kunt via www.kerkomroepputten.nl kiezen voor: Hervormde Gemeente Putten (PKN), luisteren(boven in het scherm), live meeluisteren, live Oudekerk kiezen of u luistert later naar de opgenomen Bondsdag. Het

is mogelijk om via een computer, laptop en tablet mee te luisteren en de beelden te zien van deze Bondsdag.

Tevens kunt u later de Bondsdag beluisteren en bekijken via de linken die geplaatst worden op onze website

www.hervormdemannenbond.nl

We bidden en hopen op een gezegende dag, op goede ontmoetingen en op een goede en trouwe opkomst van onze leden.

U weet: Iedereen is van harte welkom!!

Verzoek

De regelingscommissie verzoekt de secretarissen tijdig opgave te doen van de te bestellen lunches.

**Dit moet plaatsvinden voor
20 oktober.**

We ontmoeten elkaar graag op D.V. zaterdag 27 oktober in Putten om te luisteren, te zingen en de onderlinge band te versterken.

**Een goede en gezegende Bondsdag
toegewenst**

Organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2015

De volgende wijziging in "het Adresboekje" doorvoeren:

- 1) de MV "Schrift en Belijdenis" te Barneveld (blz. 27) heeft een nieuwe voorzitter: ds J.P. Nap, Havikshorst 11, 3871 JK Hoevelaken
- 2) de MV "Sola Scriptura" te Sirjansland (blz. 17) heeft een nieuwe voorzitter: dhr. J. Bal,

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Havikshorst 11, 3871 JK Hoevelaken
T 033 2584004 • dsjpnap@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Lid: Ds. A. Snoek (Verdiepingsconferentie 23+)
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Bosblokdreef 5, 4307 LD Oosterland
3) de MV "Boaz" te Arnemuiden (blz. 15)
heeft een nieuwe secretaris: dhr. J. Janse, Akkerlaan 29, 4341 MC Arnemuiden

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds. J. van Dijk, secr.
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

Voor al onze activiteiten zie onze agenda
op www.hervormdemannenbond.nl

VOOR ELKAAR vakantieweken 2019

De nieuwe vakantieguide van de Voor Elkaar Vakantieweken is weer uit. Voor diverse doelgroepen worden er vakantieweken georganiseerd. Gasten ervaren deze weken als (zeer) positief. De inzet van betrokken en enthousiaste vrijwilligers en predikanten speelt hierin een belangrijke rol.

Voor de volgende mensen zijn er vakanties:

Mensen met een verstandelijke of meervoudige beperking.

Er zijn vakanties voor kinderen, jongeren en volwassenen. Er wordt veel gezongen en muziek gemaakt, en er is een dagelijkse Bijbelvertelling.

Mensen met een lichamelijke beperking.

Er zijn vakanties voor jongeren, volwassenen en voor echtparen van wie een van beide of beiden een lichamelijke beperking heeft. De vakanties worden gehouden in een aangepast hotel of op een aangepast schip.

Mensen met dementie en hun mantelzorger.

Samen een week weg, waarin gezelligheid en ontspanning voorop staan, en waarin de mantelzorger tot rust kan komen.

Weduwen, weduwnaars en alleengaanden.

Er wordt, naast de vakantieweken in de zomer, ook één week rond de kerstdagen georganiseerd.

Vrouwen die door een scheiding alleen staan.

Een weekend met vrouwen waarin je je 'verhaal' kwijt kunt en elkaar kunt bemoedigen, onder leiding van twee betrokken gastvrouwen.

Jongeren met ASS

Een midweek met een afwisselend programma, waarin jongeren persoonlijke begeleiding krijgen.

Op de website www.hervormdevrouwenbond.nl/vakantieweken staat alle informatie en een overzicht van de vakantieweken.

Ook is hier een vakantieguide aan te vragen. Mensen die niet de beschikking hebben over internet, kunnen een guide aanvragen via 0546-577781.

• Overlijdensbericht

Ons bereikte het bericht dat op 21 september 2018 op de leeftijd van 86 jaar is overleden ons lid

T. EIKELBOOM

de Heere troostte de kinderen, kleinen achterkleinkinderen

Bestuur en leden van de
Herv. Mannenver. op G.G.
te Ede.

September 2018

Bond van Hervormde Mannenverenigingen op G.G.

UITNODIGING

voor de

BONDSDAG 2018

D.V. ZATERDAG 27 OKTOBER
IN DE OUDE KERK TE PUTTEN

Aanvang: 10.00 uur

● Thema: "Dordt: leerregels - leefregels"

AGENDA:

1. Opening door de 1^e voorzitter, ds. J.H. Lammers
2. Referaat door prof. dr. W.H.Th. Moehn te Hilversum:
● "Wedergeboorte"
3. Betuiging van afhankelijkheid aan Zijne Majesteit de Koning
4. Bespreking van de ingekomen vragen
5. Sluiting morgenvergadering door ds. J.M. Molenaar
6. PAUZE van 12.00 – 13.30 uur
7. Opening middagvergadering door ds. J.P. Nap
8. Referaat door ds. A.J. Mensink uit Elburg
● "Volharding"
9. Zangpauze
10. Bespreking van de ingekomen vragen
11. Sluiting door ds. J. van Dijk

N.B. De vragen kunnen schriftelijk worden ingeleverd. Om praktische redenen is het onmogelijk de vragen mondeling te stellen.

● **Iedereen is hartelijk welkom!**

C.D.G. (2^e secr.)